

Astrid Lindgrenová

To vymyslí len
Emil & Lönnelberggy

To vymyslí len
Emil & Lönneberg

Astrid Lindgrenová

To vymyslí jen
Emil & Lönnelberg

slovar

Copyright © Astrid Lindgren 1963
Translation © Zuzana Drábeková, 2005, 2020
Slovak Edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,
Bratislava 2005, 2020

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-556-4850-7

OBSAH

Sobota 12. júna

Ako Emil na dražbe v Backhorve
urobil zopár vydarených bláznivých
obchodov 13

Nedeľa 13. júna

Ako Emil uskutočnil tri statočné
pokusy vytrhnúť Line stoličku
a potom namaľoval malú Idku
na krikľavomodro 49

Utorok 10. augusta

Ako Emil vpustil žabu do koša s kávou
a potom vyviedol takú hroznú vec,
že sa o tom ťažko aj hovorí 75

**Rôzne menej významné dni
v Emilovom živote, keď vyviedol
všelijaké malé lapajstvá, ale vykonal
aj dosť dobrých skutkov**

Nedeľa 14. novembra

Ako bola na Katthulte domáca skúška
a ako Emil zatvoril svojho otca
do Trisseho búdky 134

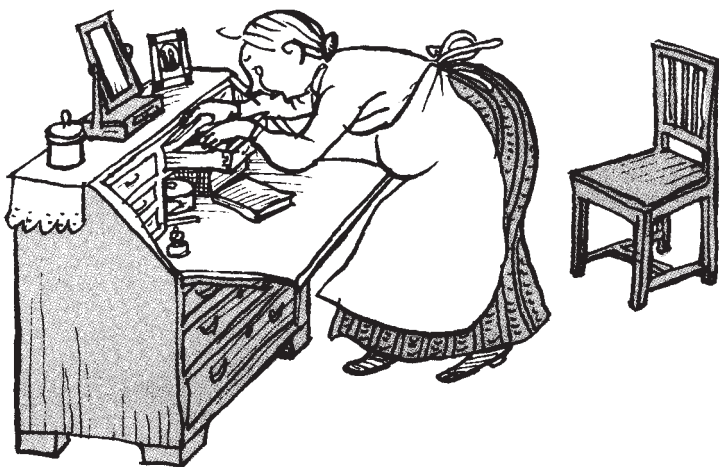
Sobota 18. decembra

Ako Emil urobil taký parádny kúsok,
že celá Lönneberga jasala a všetky jeho
lapajstvá boli zabudnuté a odpustené 155

V mestečku Lönneberga, v celom smålandskom kraji, ba v celom celučičkom Švédsku a možno, ktožehovie, na celom svete nebolo takého nezbedníka, čo by bol narobil toľko šibalstiev ako svojho času Emil z katthultského gazdovstva neďaleko Lönnebergu v smålandskom kraji. Je veľký zázrak, že keď vyrástol, stal sa z neho starosta obce, a veruže sa stal nielen starostom, ale aj najväženejším mužom v celej Lönneberge. Len si predstavte, že aj z najhorších malých detí môžu vyrásť poriadni ľudia, a toto je podľa mňa naozaj hrejivý pocit. Nemyslíte si to isté? Ved' aj vy ste určite navystrájali kadejaké šibalstvá, a či nie? Že vraj nie? Že by som sa až tak mýlila?

Emilova mamka, Alma Svenssonová z katthultského gazdovstva, zapisovala všetky Emilove ši-

balstvá do modrých písaniek, ktoré ukrývala v zásuvke stola. Napokon bola nimi zásuvka taká zaprataná, že sa ledva dala vytiahnuť. Zakaždým sa v nej nejaká skrčila a vzpriečila. Tie písanky sa v starom písacom stole zachovali dodnes, okrem troch, ktoré sa raz Emil, keď potreboval peniaze, pokúsil predáť učiteľke nedeľnej školy. Keď si ich nechcela kúpiť, urobil z nich papierové lodičky, ktoré potom spúšťal dole katthultským potokom. Odvtedy ich už nikto nevidel.

Učiteľka nedeľnej školy nechápala, prečo by si mala od Emila kupovať zošity.

„Načo by mi boli,“ čudovala sa.

„Aby sa deti poučili a neboli také zlé, ako som ja,“ povedal Emil.

Nuž veru, Emil veľmi dobre vedel, aký je on la-paj. A keby na to náhodou aj zabudol, ešte vždy tu bola Lina, slúžka z katthultského gazdovstva, ktorá mu to pripomenula.

„Teba je zbytočné dávať do nedeľnej školy,“ vra-vievala. „Aj tak sa tam na teba nič nenalepí a do neba sa tak či tak nikdy nedostaneš, iba ak by tam potrebovali pomôcť s hromobitím.“

Lina mala na mysli, že všade, kde sa Emil zjavil, strhla sa trma-vrma.

„Takého lagana som ešte nevidela,“ povedala a odišla s malou Idkou, Emilovou sestričkou, do ohrady podojiť katthultské kravy a malá Idka si zatiaľ nazbierala lesné jahody. Navliekala ich na steblá a domov sa vrátila s piatimi stebkami plný-

mi jahôd. A Emil bol taký slušný, že od nej vymámil iba dve.

Nemyslite si, že sa Emilovi chcelo ísť s Linou a Idkou do ohrady ku kravám. Kdeže, on sa chcel lepšie baviť, a preto schmatol svoju šiltovku a flintičku a rozbehol sa priamo ku koňom. Vyšvihol sa na Lukasa a odcválal pomedzi lieštie, len mu tak spod kopýt odletovali trsy trávy. Hral sa na „Smålandskí husári idú do útoku“. V novinách videl taký obrázok, takže vedel, ako to treba robiť.

Čiapka, flinta a kôň Lukas, to bolo azda to najdrahšie, čo Emil na tomto svete mal. Lukas bol jeho kôň, áno, naozaj jeho, pretože ho získal bravúrnym kúskom na vimmerbyjskom jarmoku. Čiap-

ku, škaredú modrú šiltovku, mu raz kúpil ocko. Flinta bola z dreva a vystrúhal mu ju Alfréd, paholok z katthultského gazdovstva, jednoducho preto, lebo mal Emila veľmi rád. Emil by si flintu vedel vystrúhať aj sám. Lebo ak niekto vedel vyrezávať z dreva, tak to bol Emil, a veru sa v tom aj usilovne cvičil. Bolo to totiž tak, že za každé šibalstvo, ktoré vyviedol, ho zavreli do kôlničky a on si tam vtedy zakaždým vystrúhal parádneho dreveného panáčika. Takto sa mu napokon nazbieralo tristošesťdesiatdvať panáčikov a všetci sa zachovali dodnes. Vlastne okrem jedného, ktorého Emilova mamka zakopala za ríbezlami, lebo sa naozaj veľmi podobal na miestneho pána prepošta.

„*Takto pána prepošta ukazovať neslobodno,*“ povedala Emilova mamka.

Nuž, teraz už približne viete, aký bol Emil. Vyvádzal šibalské kúsiky, ako je rok dlhý, v lete i v zime. Prečítala som si všetky tie modré písanky, a tak vám teraz porozprávam o niekoľkých dňoch z Emilovho života. Určite vám neujde, že Emil urobil aj mnohé dobré skutky. Ak mám byť spravodlivá, musím vám spomenúť aj tie, a nielen jeho hrozné lapajstvá. Napokon, všetky neboli rovnako hrozné. Vyviedol aj mnoho celkom

nevinných šibalstiev. Iba toho tretieho novembra vyparatil naozaj pochabý kúsok... Ale nepokúšajte sa ma prehovárať, aby som vám vyrozprávala, čo sa toho tretieho novembra prihodilo. *Nikdy* vám to nepoviem, slúbila som to Emilovej mamke. Veru nie. Pre zmenu sa pozrime na iný deň, keď sa Emil správal naozaj celkom slušne, hoci ocko mal na to možno iný názor. Pretože:

Sobota 12. júna

Ako Emil na dražbe v Backhorve urobil zopár vydarených bláznivých obchodov

V istú júnovú sobotu sa v Backhorve konala dražba. Chystali sa ta všetci, lebo dražby považovali obyvatelia Lönnebergu a celého Smålandu za najväčšiu zábavu. Pochopiteľne, zberal sa tam aj Emilov ocko Anton Svensson, a aj Alfréd a Lina si vymohli, že pôjdu s ním, nuž a, samozrejme, aj Emil.

Ak ste už niekedy boli na podobnej dražbe, potom určite viete, čím sa tam ľudia zapodievajú. Ak chcú predať kadejaké prebytočné haraburdie a rárohly, usporiadajú dražbu, aby si ich tam iní ľudia prišli od nich kúpiť. Obyvatelia Backhorvy chceli rozpredať celý svoj majetok, lebo sa – ako mnohí v tých časoch – chystali vysťahovať do Ameriky a tam so sebou nemohli ťahať kuchynské pohovky, panvice, kravy, prasiatka a sliepky. A práve

preto sa teraz, v jeden žiarivý deň začiatkom leta, mala konať v Backhorve dražba.

Emilov ocko chcel lacno kúpiť kravu a azda aj prasnicu, prípadne i niekoľko sliepok. Preto sa vybral do Backhorvy a preto s ním mohli ísť aj Alfréd a Lina, aby mu na spiatočnej ceste pomohli so zvieratami, ktoré tam plánoval kúpiť.

„Ale čo tam bude robiť Emil, to naozaj nechápem,“ povedal Emilov ocko.

„Určite tam bude dosť rámusu aj bez neho,“ pridala sa Lina.

Lina vedela, aký hurhaj i bitky bývali na dražbách v Lönneberge a v celom Smålande, takže istým spôsobom mala pravdu, ale Emilova mamka na ňu prísne pozrela a zahriakla ju:

„Ak Emil chce ísť s vami, tak *pôjde*, to nie je tvoja starosť. Radšej sa staraj o seba, lebo keď sa dostaneš medzi ľudí, správaš sa ako z reťaze pustená.“

Tak, a má, čo chcela! Lina zmlkla.

Emil si nasadil šiltovku a bol pripravený na svoju cestu.

„Kúpte mi tam niečo,“ prosíkala malá Idka a miľo naklonila hlavku nabok.

Nepovedala to nikomu konkrétnemu, len tak do vzduchu, ale jej ocko hneď zvrátil obočie.

„Kúpte! Kúpte! Nič iné nepočujem! Vari som ti len prednedávnom, v januári na tvoje narodeniny, nekúpil za desať öre karamelky? Už si na to zabudla?“

Emil sa práve chystal požiadať ocka o nejaký ten groš, lebo veď na dražbu sa predsa nechodí s prázdnyimi vreckami, ale zháčil sa. Pochopil, že nie je vhodný okamih na to, aby sa pokúšal z ocka vyťahovať peniaze. Teraz nie, veď mali naponáhlo a ocko už sedel na veľkom voze pripravený na cestu. Ale čo sa nedá získať jedným spôsobom, k tomu možno prísť inak, pomyslel si Emil. Chvíľku tuho uvažoval.

„Len chodte dopredu! Ja prídem za vami na Lukasovi!“ povedal napokon.

Emilov ocko sa zarazil, keď to počul, ale chcel už čím skôr vyraziť, a preto len povedal:

„No dobre, ale najlepšie by bolo, keby si ostal doma!“

Potom práskol bičom a pohli sa. Alfréd zamával Emilovi, Lina malej Idke a Emilova mamka zavolať na Emilovho ocka:

„A dávaj pozor, aby ste sa vrátili domov celí!“

Povedala to, lebo aj ona vedela, aká mela sa mohla na dražbe strhnúť.

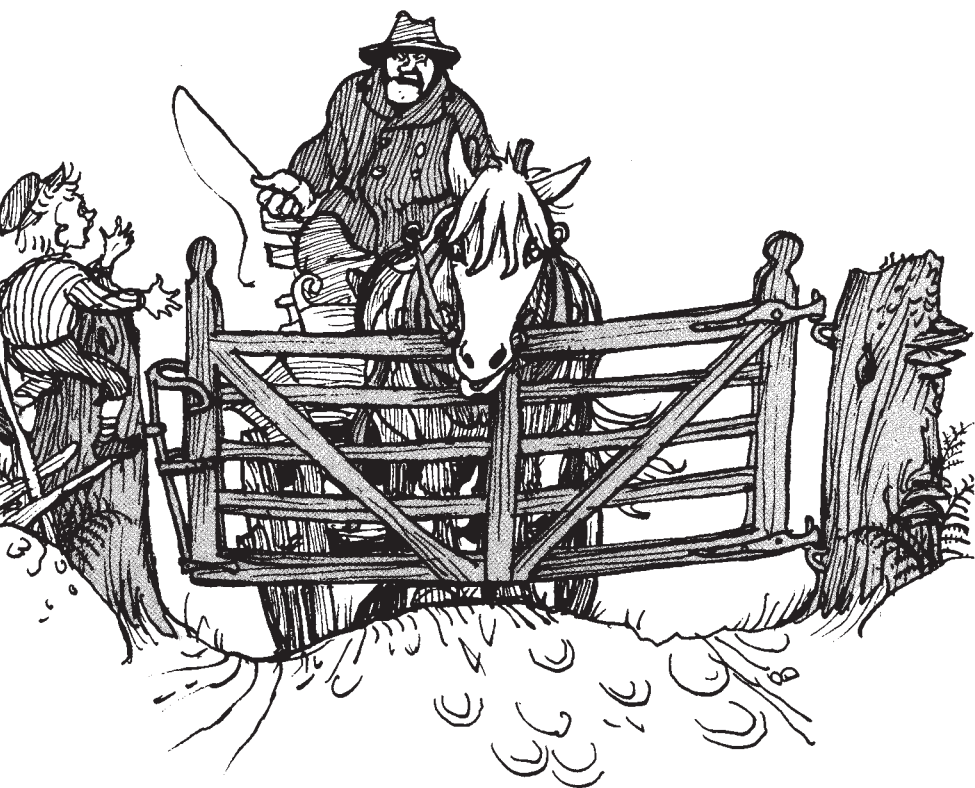

Voz čoskoro zmizol za zákrutou. Emil ostal stáť v prachu cesty a pozeral za ním. No potom mal už naponáhlo, ešte si potreboval zadovážiť peniaze. Čo myslíte, ako?

Keby ste aj vy prežili detstvo v Smålande a v čase, keď bol Emil malý, vedeli by ste, ako požehnane veľa vrát bolo v tom čase všade na cestách. Bolo to preto, aby sa všetky smålandské voly, kravy a ovce zdržiavali vo vlastných ohradách, a možno aj preto, aby si smålandské deti tu a tam zarobili dve öre, keď otvorili závoru nejakému lenivému sedliakovi, ktorý sa viezol na konskom povoze a nechcelo sa mu zoskočiť a otvoriť si.

Aj pri Katthulte mali bránu, ale Emil si tam veru veľa dvojörových mincí nezarobil, lebo Katthult ležal na kraji obce, kam zriedkakedy niekto potreboval zást a niečo si vybaviť. Len jedno gazdovstvo ležalo ďalej, Backhorva, a práve tam sa mala dnes konať dražba.

„A to znamená, že všetci do jedného, čo sa ta vyberú, musia prejsť cez našu bránu,“ pomyslel si všetkými masťami mazaný chlapec Emil.

Celú hodinu držal Emil stráž pri vrátach, a len si predstavte, zarobil päť korún a sedemdesiatštyri öre! Konské povozy prichádzali tak tesne za sebou, že Emil sotva stačil zatvoriť za jedným, už musel otvárať ďalšiemu. Všetci sedliaci, ktorí prichádzali, mali dobrú náladu, veď išli na dražbu, a ochotne hádzali do Emilovej čiapky dvoj- a päťörové mince. Niektorí veľkí páni boli dokonca v takej nála- de, že mu dali celých desať öre, hoci to, prirodze- ne, vzápätí aj oľutovali.

No sedliak z Krákstorpu sa napajedil, keď Emil privrel závoru tesne pred nosom jeho hnedej ko- byly.

„Čo zatváraš tie vráta?“ zakričal.

„Musím ich predsa najskôr zatvoriť, aby som ich mohol otvoriť,“ vysvetľoval Emil.

„Prečo ich nenecháš v takýto deň otvorené?“ spýtal sa zlostne sedliak z Krákstorpu.

„Až taký blázon nie som,“ povedal Emil. „Veď mám po prvý raz trochu osohu z tejto starej brány!“

Ale sedliak z Krákstorpu šlahol Emila bičom a nedal mu ani deravý groš.

Keď už všetci, čo sa vybrali na dražbu, prešli Emilovou závorou a už sa pri nej nedalo viac zarabiť, vyšvihol sa Emil na Lukasa a pustil sa do takého cvalu, až to dunelo a mince vo vrecku nohavíc štrngali.

Dražba v Backhorve bola už v plnom prúde. Ľudia sa tlačili okolo rárohov, zoradených na dvore, ktoré v jasnej slnečnej žiare vyzerali akési stratené. Uprostred celej trmy-vrmy stál na sude li-

